

С Т А Н О В И Щ Е

от полковник доцент доктор инж. **Иван Костадинов Вълков**,
заместник декан на факултет „Национална сигурност и отбрана“,
доцент в катедра „Мениджмънт на сигурността и отбраната“
на Военна академия „Георги Стойков Раковски“ – София

за дисертационния труд на **Иван Христов Карабашев**

на тема

**„Организация на системата за планиране на граждански ресурси
за отбрана в условията на пазарна икономика и членството
на Република България в НАТО и ЕС“,**

представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в област от висше образование 9 „Сигурност и отбрана“, професионално
направление 9.1 „Национална сигурност“ по докторска програма
„Организация и управление извън сферата на материалното производство“
(Управление на сигурността и отбраната)

София

2017

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Дисертационният труд разглежда актуални и недостатъчно изследвани проблеми на теорията и практическата реализация на подготовката на страната за отбрана, респективно отбранително-мобилизационната подготовка (ОМП) и планирането на граждански ресурси за отбрана (ПГРО) в съвременните динамични условия на средата и множеството предизвикателства, възникнали при развитието на пазарната икономика в България и впоследствие членството на страната в НАТО и ЕС. Основен аргумент за предприемане на изследването, което напълно споделя и авторът на дисертацията, е схващането че в последните години, новите реалности в средата на сигурност водят до нарастване значението на готовността на невоенния сектор, устойчивостта на държавното управление и подготовката на икономиката за действие при кризи от военен характер, както на съюзно ниво, така и в отделните страни-членки на НАТО.

Авторът подхожда към разработването на темата на дисертационния труд с формулирането на **хипотезата**, че чрез усъвършенстване на организационната структура и взаимовръзките в системата на ОМП и ПГРО, и развитие на методологичната основа на планиране и усъвършенстване на водената политика по отношение на ПГРО и подобряване на координацията със свързаните държавни политики, могат да се постигнат значителни ефекти по отношение засилване на отбранително-икономическия потенциал на държавата, както и икономически ползи, положителни социални ефекти и технологични предимства за икономиката и обществото. Като **обект** на изследване е поставена **системата** за планиране на граждански ресурси за отбрана в Република България, предмет на изследването е нейната функционална **организация** в условията на пазарна икономика и членството на Република България в НАТО и ЕС.

Авторът дефинира два **основни проблема** при разработването на дисертацията:

- Недостатъчен капацитет за формулиране, разработване и въвеждане на адекватни и ефективни държавни политики, насочени за постигане на стратегическите цели и като следствие - наличие на нормативен и процедурен вакуум, съществуване на архаични или остарели норми и процедури, неадекватни на съвременните икономически условия и средата за сигурност.

- Неадекватна и нерационална институционална рамка, нарушени системни връзки и неефективна организация на системата за ПГРО в Република България в условията на пазарна икономика и членството на Република България в НАТО и ЕС.

Това несъмнено прави изследването проблемно ориентирано и фокусирано с явна идентификация ограничен в рамките на дисертацията проблемен кръг.

Обоснована е **актуалността** на изследването, произтичаща от новите реалности в средата на сигурност водят до нарастване значението на готовността на невоенния сектор, устойчивостта на държавното управление и подготовката на икономиката за действие при кризи от военен характер, както на съюзно ниво, така и в отделните страни-членки на НАТО с ясното разбиране, че са се открили проблеми от военно-политически, организационно-мениджърски, правен и финансов характер. Като се има предвид, че усилията в НАТО и ЕС през следващите години ще бъдат насочени към изграждане на многонационални отбранителни способности по Инициативата на НАТО за интелигентна отбрана и Инициативата на ЕС за „Обединяване и споделяне“, се подчертава важността и актуалността на прилагане на ефективна и ефикасна държавна политика в областта на планирането на граждански ресурси за отбрана като изключително държавна отговорност намираща се в пряка зависимост от дефинирането на обществените приоритети и поставените пред органите на изпълнителна власт задачи. Тази теза логично се вписва към другите изследователски елементи на дисертационния труд. Подчертано изявен е изследователския характер на работата, насочена към проучване, оценка и избор на алтернативи за решаване на идентифицираните проблеми.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

За доказване на научноизследователската си хипотеза и дефинираните проблеми в системата на ПГРО дисертантът поставя своите изследвания в логическа и научнообоснована рамка от основна цел, подцели и амбициозен, но реалистичен и изпълним комплекс от научноизследователски задачи. В изпълнение на следваната основна цел на дисертацията и свързаните с нея изследвания по направленията на поставените задачи докторантът предоставя във всяка от главите на дисертацията конкретни изводи от проведените анализи и предложения за усъвършенстване на Системата на ОМП и ПГРО по групи на разкритите и анализирани в разработката

проблеми. Авторът разработва и верифицира усъвършенстван институционален модел на системата на ОМП и ПГРО и доказва адекватността на приложението на разработената в дисертационния труд обща методология за планиране на граждански ресурси за отбрана.

Авторът основателно и убедено претендира, че резултатите от извършеното изследване и направените препоръки в дисертационния труд могат да бъдат от практическа полза за развитие на държавната политика и на нормативната база, както и за подобряване на организацията и управлението в системата на ОМП и ПГРО. Приемам като цяло изтъкнатите от автора приноси с научен и научно-приложен характер. Тези приноси отразяват реални постижения на предложения научен труд, посветен на постигането на образователната и научна степен доктор.

Към дисертационния труд са посочени 6 авторски публикации по разработваната тема. Те отразяват съществени части от развитието на научите търсения на докторанта в проблематиката по темата и при самото разработване на представения научен труд, като включват в т.ч. заглавията „Нов подход при разработване на държавния военновременен план“ и „Отбранително-мобилизационната подготовка – основна дейност по отбраната на страната и фундамент за устойчивост на гражданската готовност при кризи“.

Авторефератът към дисертацията отразява адекватно, но и доста всеобхватно резултатите на изследването. Като цяло той отговаря на изискванията и представлява неотделима част от разработката и защитата на докторантурата.

Посочените приноси в дисертационния труд и на публикациите по него принадлежат на автора. Научните постижения и резултати от разработката намират приложение в съществуващата практика на организацията и управлението в системата на ОМП и ПГРО за подобряване на нейното функциониране и устойчиво развитие, адекватно на динамиката на средата, като доказано реализират многостранен положителен ефект.

3. Критични бележки

Предвид ритмичната работа на докторанта в етапа на разработване на дисертацията и непрекъснатото взаимодействие с научния ръководител, като такъв аз **нямам съществени критични бележки**. Все пак бих искал да отбележа, че обемът на дисертационния труд, по-конкретно - на приложенията, би могъл още да се намали.

Препоръчително е предложените от автора на дисертационния труд усъвършенстван институционален модел на системата на ОМП и ППРО и обща методология за планиране на граждански ресурси за отбрана да се тестват за верификация чрез моделиране и симулации в условия на ескалираща политико-военна среда – например в етапите на ескалация на кризата и в условията на военен конфликт (война). В този смисъл авторът би могъл да предложи и направления за по-нататъшни изследвания в предметната област на дисертационния труд.

Посочените бележки и препоръки не намаляват значението на научните и научно-приложни приноси в дисертационния труд на Иван Карабашев.

4. Заключение

Дисертацията на **Иван Христов Карабашев** на тема **„Организация на системата за планиране на граждански ресурси за отбрана в условията на пазарна икономика и членството на Република България в НАТО и ЕС“**, **авторефератът** и представените по темата **публикации** отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област от висше образование 9 „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1 „Национална сигурност“ по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (Управление на сигурността и отбраната) от автора на дисертационния труд.

5. Оценка на дисертационния труд

В потвърждение на посоченото дотук давам **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка на дисертационния труд на **Иван Христов Карабашев**.

Член на научното жури:

09.06.2017 г.
София

полк. доц. д-р инж.

Иван Вълков